

การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์

Development of Model of School Administration by Integrating School Education Management for Health at Laemthong Phadungwit School

ปัทมา พุทธแสน¹

Pattama Putthasaen¹

Received: 19 February 2022

Revised: 26 April 2022

Accepted: 9 May 2022

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ และ 3) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีค่า PNI มีค่าเฉลี่ย 0.17 และการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโดยภาพรวมมีค่า PNI มีค่าเฉลี่ย 0.21

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ หรือ เรียกว่า “ LAEMTHONG PHADUNGWIT HEALTH SCHOOL MODEL” ประกอบด้วย 1) แนวคิด และหลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีการดำเนินงาน 5 หลัก ได้แก่ (1) ผู้เรียนเป็นสุข (2) โรงเรียนเป็นสุข (3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข (4) ครอบครัวเป็นสุข และ (5) ชุมชนเป็นสุข 4) การประเมินผล และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

3. การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียน สุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ มีความถูกต้อง ($\bar{X}$ =4.73) ความเหมาะสม ($\bar{X}$ =4.69) ความ เป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ($\bar{X}$ =4.71) และความเป็นประโยชน์ ($\bar{X}$ =4.74) อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, การบริหารสถานศึกษา, โรงเรียนสุขภาวะ

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ วิทยาลัยนานาชาติพิเศษ

¹ Director of Laemtong Phadungwit School, Special Education

Abstract

Development of model of school administration by integrating school education management for health Laemthong Phadungwit school. The objectives of the study were. -

1) To study the current condition. and desirable conditions in school administration by integrating school education management for health at Laemthong Phadungwit School
2) To develop a model of educational institution administration by integrating school education management for health at Laemthong Phadungwit School and 3) to assess the effectiveness of the educational institution management model by integrating school education management for health at Laemthongphadungwit School. It was found that ;

1. The current condition and the desirable condition in the school administration as a whole had a mean PNI of 0.17, and the health school education management, the average PNI was 0.21.

2. Development of a model of school management by integrating school education management for health at Laemthong Phadungwit School, also known as "LAEMTHONG PHADUNGWIT HEALTH SCHOOL MODEL", requires 1) concepts and principles 2) objectives 3) 5 main operational methods: (1) happy learners (2) happy school (3) happy environment (4) happy family and (5) happy community 4) evaluation and 5) conditions for success.

3. Evaluation of the effectiveness of the school management model by integrating school education management for health Laemthongphadungwit School accuracy ($\bar{X}$ =4.73), suitability ($\bar{X}$ =4.69), feasibility of implementation ($\bar{X}$ =4.71) and usefulness ($\bar{X}$ =4.74) at the highest level.

Keywords: Development of Model, School Administration, Health School

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ถือเป็นกฎหมายสูงสุดของการปกครองประเทศได้บัญญัตินโยบายหลักของชาติในด้านสังคม และการเมือง เพื่อให้ทันกับ ความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ และให้ความสำคัญ ต่อการจัดการศึกษาของประเทศเป็นอย่างมาก โดยการมีส่วนร่วมประชาชน และแนวคิดในการ บริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) ได้ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนมากขึ้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2550 และจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติหลัก สำคัญในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ไว้ในมาตรา 8 (2) มาตรา 9 (6) มาตรา 29 และโดย เฉพาะมาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานในระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของ สถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนองค์กร ศาสนาในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิร่วมระดม ทรรศนการการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการ การพัฒนาระบบราชการ, 2533) นอกจากนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษา คือ ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและมีการกระจายอำนาจการศึกษาไปยังสถานศึกษาตามหลักการ ดังนี้ 1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษามากที่สุด 2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร การตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา 3) หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to people) 4) หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) ส่วนกลางมีหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมาย ส่วนโรงเรียนสามารถกำหนดวิธีการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้วยตนเอง โดยมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน และ 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ (ชูชาติ แปลงล้วน, 2551)

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ขึ้นเพื่อใช้ในการบริหารราชการของกระทรวง โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีหน้าที่บริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย

แบ่งการบริหารออกเป็นเขตพื้นที่ศึกษาและสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งในมาตรา 34 (2) และมาตรา 35 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา เฉพาะมาตรา 44 วรรคหนึ่ง และมาตรา 45 วรรคหนึ่ง กำหนดให้กระจายอำนาจ และมอบอำนาจของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้สถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและคล่องตัวในการบริหาร ในด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคล และบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ซึ่งโรงเรียนจัดได้ว่าเป็นสถาบันหลักที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้ของเด็กตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาเฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ ประสานระดมทรัพยากรรวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากรการเงิน การพัสดุสถานที่และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษา เป็นผู้แทนของสถานศึกษา ในกิจการทั่วไปจัดทำรายงานประจำปี อนุมัติ ประกาศนียบัตรและวุฒิบัตรของสถานศึกษา และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีหน้าที่หลักคือการให้การศึกษาในลักษณะที่เฉพาะเจาะจง และโรงเรียนมีองค์ประกอบหลักที่ขาดมิได้ในการดำเนินการศึกษา 3 ประการ อันได้แก่ หลักสูตร ผู้เรียน และผู้สอน ซึ่งขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไปนั้นมีการจัดแบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ, 2556)

สุขภาพหรือสุขภาวะ เป็นสิ่งสำคัญและ
จำเป็นอย่างยิ่งต่อความเจริญงอกงามและพัฒนา
การทุกๆ ด้านในตัวบุคคล ถ้าการศึกษาคือความ
เจริญงอกงามจริง บุคคลจะเจริญงอกงามไม่ได้
หากสุขภาพทั้งทางร่างกาย และจิตใจของเราไม่
สมบูรณ์ หรือมีข้อบกพร่อง แม้ในสมัยกรีกโบราณ
ก็ยังเล็งเห็นความสำคัญของสุขภาพอยู่เป็นอัน
มาก กล่าวคือ มีปรัชญา 2 คน คือ Aritotle และ
Plato ได้มีความคิดสอดคล้องต้องกันว่า “การที่
จะให้การศึกษาทางด้าน อื่นๆ นั้น สมควรที่จะให้
เด็กมีสุขภาพดีเสียก่อน “หมายความว่าหากเด็ก
มีสุขภาพไม่ดีเสียแล้ว แม้จะให้การศึกษาอบรม
ที่ดีพิเศษอย่างไรก็ตาม การศึกษาเล่าเรียนก็ย่อม
จะไม่ได้รับผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย หรืออาจจะไผล
ทำให้เกิดความเสียหายเลยก็เป็นได้ นับเป็นการ
ลงทุนที่หวังกำไรได้ยากมาก แต่ตรงกันข้าม ถ้า
เด็กมีสุขภาพดี การศึกษาเล่าเรียนก็ย่อมจะดำเนิน
ไปด้วยดี เด็กสามารถนำความรู้หรือประสบการณ์
ไปใช้ให้เป็นได้อย่างสมบูรณ์ทั้งในส่วนตัวและ
ส่วนรวม (สุชาติ โสมประยูร และเออัชฌา
วัฒนบุรานนท์, 2542) นอกจากนั้นการจัดการ
ศึกษาโรงเรียนสุขภาวะเป็นโรงเรียนที่จัดการ
ศึกษาองค์รวม เพื่อพัฒนานักเรียนให้เต็ม
ศักยภาพโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียน
รู้ที่ทำให้ “ผู้เรียนเป็นสุข” ควบคู่ไปกับตัวความรู้
ต้องการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อ
การเรียนรู้ของทั้งครูและนักเรียน เป็นโรงเรียนที่
สามารถเชื่อมโยงครอบครัว ชุมชน และสังคมให้
เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์บรรยากาศ
ที่เป็นมิตรและปลอดภัย เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
ที่มีสุขภาวะสำหรับทุกคน โดยใช้องค์ความรู้จาก
นวัตกรรมการศึกษาที่หลากหลายมาเป็นเครื่องมือ
ในการพัฒนานักเรียน เพื่อส่งเสริมสุขภาวะ
ที่ดีทั้งด้านกาย วาจา ใจ สังคม และสติปัญญา
เพื่อมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตได้อย่างมี
สุขภาวะในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีพลวัต

(สรัญญา โกคาลัย, 2560)

โรงเรียนสุขภาวะจึงเป็นโจทย์สำคัญของ
การพัฒนาคุณภาพโรงเรียน เนื่องจากทิศทางการ
พัฒนาได้มุ่งพัฒนาโรงเรียนให้มีความเป็นเลิศ
ทางวิชาการ มุ่งสร้างนักเรียนเก่งที่มีความสามารถ
ในการแข่งขันและมุ่งสู่ระบบการศึกษาที่เอื้อผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัววัดคุณภาพโรงเรียน
และคุณภาพครู มีประเมินต่างๆ ยึดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนเป็นหลักจนมองข้ามเจตจำนง
ทางการศึกษาที่ต้องการพลเมืองที่มีความสุข
ทั้งกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่
เชื่อมโยงและสัมพันธ์กันในตัวมนุษย์และสัมพันธ์
กับสิ่งแวดล้อมทั้งกายภาพและสังคม รวมถึงมี
ความสามารถเชิงการแข่งขันในเวทีโลกได้อย่าง
มีศักดิ์ศรี ซึ่งจะเป็นการศึกษาที่สามารถรับมือ
กับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษ
ที่ 21 ได้ แนวคิดการพัฒนาสุขภาวะโดยใช้ฐาน
โรงเรียนเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง
เพราะเยาวชนในวัยเรียนแทบทั้งหมดอยู่ในระบบ
โรงเรียน การปลูกฝังเรื่องสุขภาวะให้เกิดขึ้นกับ
ผู้เรียน จึงเป็นโอกาสที่ดีอย่างยิ่งที่จะหล่อหลอม
เยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีสุขภาวะเมื่อเติบโตขึ้น

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการเสริมสร้าง
ศักยภาพและพัฒนาโรงเรียนให้สามารถบริหาร
จัดการและจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างสุขภาวะ
แก่ผู้เรียนได้ กล่าวคือ โรงเรียนต้องมีเป้าหมาย
เพื่อสร้างเสริมให้ผู้เรียนเป็นสุข องค์กรเป็นสุข
สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข และ
ชุมชนเป็นสุข โดยการปรับสภาพแวดล้อม ลด
ปัจจัยเสี่ยง จัดโครงสร้าง และระบบต่างๆ ให้
โรงเรียน สภาพแวดล้อม ครอบครัว และชุมชน
เป็นพื้นที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาวะของ
ผู้เรียนทั้งด้านกาย ใจ สังคม จิตวิญญาณ และ
ปัญญา โดยให้อิสระโรงเรียนได้คิดกระบวนการ
เรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากงานของตัวเอง จนเป็น

วิธีโรงเรียนสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ขึ้นภายในโรงเรียนตัวเองตามบริบทของแต่ละโรงเรียนจากความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ โดยได้สนใจศึกษาถึงสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาในการดำเนินงานเพื่อให้โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ ได้รับการพัฒนาให้เป็นโรงเรียนสุขภาวะต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์
3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ มีขอบเขตการวิจัยแบ่งเป็นระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์

ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา เพื่อนำสาระ

สำคัญเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย ใช้จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มเป้าหมาย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 ครูโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ จำนวน 22 คน

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน

1.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ จำนวน 80 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา การบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ ดังนี้

2.1 โรงเรียนสุขภาวะ ประกอบด้วย ผู้เรียนเป็นสุข โรงเรียนเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข และชุมชนเป็นสุข

2.2 การบริการสถานศึกษาประกอบด้วย งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป

3. วิธีการศึกษา

3.1 การศึกษาการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ได้แก่ ผู้เรียนเป็นสุข โรงเรียนเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข และชุมชนเป็นสุขของโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ จาก ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ ศึกษาใน 2 มิติ ได้แก่ สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ โดยได้ค่าความสอดคล้องของคำถามอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่น

ทั้งฉบับเท่ากับ 0.989 ถือได้ว่ามีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

3.2 วิเคราะห์เพื่อจัดลำดับของความสำคัญของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ โดยวิธีการจัดลำดับความสำคัญของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) โดยหาค่า PNI เกิน 0.20 จัดลำดับความสำคัญของสภาพปัจจุบัน และสภาพประกอบ พึงประสงค์ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย เพื่อใช้เป็นประเด็นในแต่ละด้านขององค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย

3.3 การตรวจสอบองค์ประกอบจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

3.4 นำแต่ละด้านขององค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย ประเด็นที่ได้รับการยืนยันองค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group) ด้วย แอปพลิเคชัน Zoom โดยนำมาจัดลำดับค่า PNI จากมากไปหาน้อย ตามลำดับความสำคัญแล้วคัดเลือกข้อคำถามจำนวน 1 ใน 3 ของข้อคำถามแต่ละด้านขององค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย เพื่อใช้เป็นประเด็นในการสร้างรูปแบบแต่ละด้านขององค์ประกอบการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย

3.5 นำองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษามาสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทยในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย

การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย จำแนกออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย

1. ตัวแปรที่ศึกษา

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย (ฉบับร่าง) มี 5 ส่วน ได้แก่

1.1 แนวคิดและหลักการ

1.2 วัตถุประสงค์

1.3 วิธีการดำเนินงาน รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย 5 ด้าน ได้แก่ ผู้เรียนเป็นสุข โรงเรียนเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข และชุมชนเป็นสุข

1.4 การประเมินผล

1.5 เงื่อนไขความสำเร็จ

2. วิธีการศึกษา

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ เพื่อนำสาระสำคัญเป็นข้อมูลประกอบการสังเคราะห์ในการหาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ

โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ โดยได้ใช้แนวคิดของนักวิชาการที่มีค่าความถี่ตั้งแต่ 5 ความถี่ขึ้นไป สนับสนุนด้วยนักการศึกษา แล้วนำมาสรุปสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบ

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์

การทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ เป็นการทำกิจกรรมและโครงการต่างๆ ตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ ที่พัฒนาขึ้น

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 นักเรียนที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2564 โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ จำนวน 360 คน

1.2 ครู และบุคลากรภายในโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ จำนวน 24 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์

3. วิธีการศึกษา โดยนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ที่สมบูรณ์ มาสร้างเป็นแนวทางของกิจกรรมหรือโครงการเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์สรุปผลการศึกษาในแต่ละกิจกรรมหรือโครงการที่จัดทำขึ้นตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์

4. นำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ ไปดำเนินการจัดทำให้เป็นแบบประเมินที่สมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ในระยะที่ 3 ต่อไป

ระยะที่ 3 ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์

1. ผู้ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบผู้ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ ได้แก่

1.1 ครู และบุคลากรภายในโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ จำนวน 20 คน ตรวจสอบรูปแบบ โดยใช้ครูทั้งหมดเป็นผู้ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน

เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ ซึ่งประเมินใน 4 มิติ ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และความเป็นประโยชน์

2. ตัวแปรที่ศึกษา การประเมินประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ มี 5 ส่วน ได้แก่ แนวคิด และหลักการ วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน การประเมินผลและเงื่อนไขความสำเร็จ

3. วิธีการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการ

การจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียน
แหลมทองผดุงวิทย ใน 4 มิติ ได้แก่ ความถูกต้อง
ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ
และความเป็นประโยชน์ โดยใช้แบบประเมิน
ประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือ โดยได้ค่าความ
สอดคล้องของคำถาม อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และ
ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.961 ถือได้ว่า
มีความเหมาะสม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงสภาพปัจจุบัน และสภาพ
ที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาโดย
บูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ
โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย

2. ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู ได้
รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการ
การจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียน
แหลมทองผดุงวิทย

3. ทราบความคิดเห็นของครู นักเรียน
และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อ
รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการ
การจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียน
แหลมทองผดุงวิทย

4. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถาน
ศึกษาได้นำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดย
บูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ไป

ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนอื่นๆ ต่อไป

ผลการศึกษา

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพ
ที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาโดย
บูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ
โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพ
ที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาโดย
บูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ
โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย โดยภาพรวมมีค่า
PNI มีค่าเฉลี่ย 0.17 เมื่อพิจารณาลำดับความ
ต้องการที่มีความสำคัญลำดับแรก คือ งานวิชาการ
ค่า PNI มีค่าเฉลี่ย 0.22 รองลงมา คือ งานงบประมาณ
ค่า PNI มีค่าเฉลี่ย 0.18 งานบริหารบุคคล ค่า
PNI มีค่าเฉลี่ย 0.15 และการบริหารทั่วไป ค่า
PNI มีค่าเฉลี่ย 0.14 ตามลำดับ และสภาพปัจจุบัน
และสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษา
โรงเรียน สุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย โดย
ภาพรวมมีค่า PNI มีค่าเฉลี่ย 0.21 เมื่อพิจารณา
ลำดับความต้องการที่มีความสำคัญลำดับแรก คือ
โรงเรียนเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัว
เป็นสุข ค่า PNI มีค่าเฉลี่ย 0.22 รองลงมา คือ
ผู้เรียนเป็นสุข ค่า PNI มีค่าเฉลี่ย 0.19 และ คือ ชุมชน
เป็นสุข ค่า PNI มีค่าเฉลี่ย 0.13 ตามลำดับ
ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า PNI ของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย

การจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ผู้เรียนเป็นสุข	3.68	0.46	4.76	0.37	0.19	2
โรงเรียนเป็นสุข	3.67	0.46	4.69	0.45	0.22	1
สภาพแวดล้อมเป็นสุข	3.62	0.53	4.63	0.54	0.22	1
ครอบครัวเป็นสุข	3.62	0.53	4.63	0.54	0.22	1
ชุมชนเป็นสุข	3.67	0.46	4.69	0.45	0.13	3
รวม	3.68	0.51	4.68	0.47	0.21	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย โดยภาพรวมมีค่า PNI มีค่าเฉลี่ย 0.21 เมื่อพิจารณาลำดับความ ต้องการที่มีความสำคัญลำดับแรก คือ โรงเรียนเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข ค่า PNI มีค่าเฉลี่ย 0.22 รองลงมา คือ ผู้เรียนเป็นสุข ค่า PNI มีค่าเฉลี่ย 0.19 และ คือ ชุมชนเป็นสุข ค่า PNI มีค่าเฉลี่ย 0.13 ตามลำดับ

1.2 การยืนยันองค์ประกอบ โดยผลจากการตรวจสอบองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย ดังนี้

1.2.1 งานวิชาการ โดยมีประเด็นในการพัฒนารูปแบบ คือ 1) สร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข 2) พัฒนาความรู้ความสามารถในการศึกษาต่อ อบรม และสัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง 3) มีการประชุมวางแผนเพื่อจัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมสุขภาวะในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง 4) จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่จัดทำ

ขึ้นอย่างเหมาะสม 5) เสริมสร้างการมีจิตสาธารณะ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ เพื่อแผ่ต่อครอบครัวและบุคคลอื่น และ 6) การมีผลงานในการทำงานที่เป็นเลิศจนได้รับการยกย่อง ชมเชย ทั้งในโรงเรียน ชุมชน หน่วยงานภาครัฐรวมทั้งภาคเอกชน

1.2.2 งานงบประมาณ โดยมีประเด็นในการพัฒนารูปแบบ คือ 1) โรงเรียนวางแผนร่วมกับหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาวะในโรงเรียน 2) โรงเรียนจัดหาวัสดุ อุปกรณ์สำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาวะในโรงเรียน 3) โรงเรียนมีระบบสหกรณ์รองรับการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรของนักเรียนและชุมชน และ 4) โรงเรียนมีสหกรณ์การผลิต ผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายในสหกรณ์และตลาดนัดชุมชน

1.2.3 งานบริหารบุคคล โดยมีประเด็นในการพัฒนารูปแบบ คือ 1) โรงเรียนมีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมสุขภาวะในโรงเรียน และ 2) โรงเรียนมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพบริบทของโรงเรียนและชุมชน

1.2.4 การบริหารทั่วไป โดยมี
ประเด็นในการพัฒนารูปแบบ คือ การประสาน
งานกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ
การแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ผลจากการตรวจสอบองค์ประกอบ
สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการ
จัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทอง
ผดุงวิทย ดังนี้

1.2.5 ด้านผู้เรียนเป็นสุข โดยมี
ประเด็นในการพัฒนารูปแบบ คือ 1) ผู้เรียนมี
ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง 2) ผู้เรียนไม่ล้าชโมย
ของ 3) ผู้เรียนรับประทานผักและผลไม้ 4) ผู้เรียน
มีสัมมาคารวะ และ 5) ผู้เรียนไม่ทะเลาะวิวาท

1.2.6 ด้านโรงเรียนเป็นสุข โดยมี
ประเด็นในการพัฒนารูปแบบ คือ 1) ผู้ปกครอง
ให้ความร่วมมือประสานงานกับโรงเรียนในการ
ส่งเสริมสุขภาวะของผู้เรียน 2) โรงเรียนมีระบบ
ดูแลช่วยเหลือ 3) รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล
4) ครูเอาใจใส่ผู้เรียนและมีความทุ่มเทในการ
ทำงาน 5) โรงเรียนมีบรรยากาศที่ดี และเหมาะสม
ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ
6) โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมมีส่วนร่วม
ในการคิดออกแบบกิจกรรมด้วยตนเอง

1.2.7 ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข
โดยมีประเด็นในการพัฒนารูปแบบ คือ 1) โรงเรียน
มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยเพื่อปลอด
จากอุบัติเหตุ สารพิษ สิ่งเสพติด ภัยอาช
ญากรรม และการล่วงละเมิดทางเพศ
2) โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่
ให้ร่มรื่น สะอาด ปลอดภัย และเอื้อต่อสุขภาพ
3) โรงเรียนมีการดำเนินงานด้านโภชนาการ
สุขภาพ และสิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะ
4) โรงเรียนมีการดูแลรักษาและปกป้องสิ่งแวดล้อม
5) โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนและผู้สอนได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ใน
การเรียน

1.2.8 ด้านครอบครัวเป็นสุข โดยมี
ประเด็นในการพัฒนารูปแบบ คือ 1) สมาชิกใน
ครอบครัวรู้สึกชื่นชมคุณค่าของคนในครอบครัว
2) สมาชิกในครอบครัวใช้เวลาในการทำกิจกรรม
ร่วมกันอย่างเป็นสุข และ 3) สมาชิกในครอบครัว
มีการแสดงออกซึ่งความรัก ความเอื้ออาทรต่อกัน
ทั้งกาย วาจา และใจ

1.2.9 ด้านชุมชนเป็นสุข โดยมี
ประเด็นในการพัฒนารูปแบบ คือ 1) ชุมชนรู้จัก
ใช้พลังงานและสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ
อย่างฉลาด และเกิดประโยชน์มากที่สุด 2) ชุมชน
มีวิถีชีวิตอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และทรัพยากร
ชุมชน 3) ชุมชนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิด
ประโยชน์ทางการศึกษา 4) ชุมชนร่วมมือกับ
โรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนและแก้ปัญหา
ผู้เรียน ร่วมกัน 5) ชุมชนมีระบบเฝ้าระวังป้องกัน
ปัญหาผู้เรียนร่วมกับโรงเรียน และ 6) ชุมชนมี
การระดมทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษา
ร่วมกับโรงเรียน

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารสถาน
ศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียน
สุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย ซึ่งใช้รูปแบบ
การบริหารสถานศึกษาแบบบูรณาการการจัดการ
ศึกษาโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทอง
ผดุงวิทย มีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิด และหลักการ

1.1 หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง
การกระจายอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงาน
ส่งเสริมการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ให้กับ
นักเรียน ผู้บริหาร และครู ในการบริหารจัดการ
แผนงาน / โครงการ / กิจกรรมต่างๆ อย่างอิสระ

1.2 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การ
เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายใน
สถานศึกษา เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม

ในการแสดงความคิดเห็นและดำเนินการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ

1.3 หลักการบริหารงาน หมายถึง การใช้กระบวนการบริหารงานโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ตามข้อบ่งชี้ 4 งาน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

1.4 หลักการบริหารแบบยึดเป้าหมาย หมายถึง การปฏิบัติงานทุกงานของสถานศึกษาต้องมุ่งถึงผลที่จะทำให้นักเรียนบรรลุจุดหมายของการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนตามหลักการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะที่เน้นตอบสนองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งโรงเรียน นักเรียน ครู ครอบครัว และชุมชน ด้วยการบริหารที่โปร่งใสเพื่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และเป็นต้นแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ

3. วิธีการดำเนินงาน

การนำองค์ประกอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ อันได้แก่ 1) ผู้เรียนเป็นสุข 2) โรงเรียนเป็นสุข 3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข 4) ครอบครัวเป็นสุข และ 5) ชุมชนเป็นสุข มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผู้เรียนเป็นสุข

1) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมกำกับใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นคนดีมีใจ มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตอาสา

2) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีนิสัยใฝ่รู้เรียน มีความเพียรพยายามที่จะ

แสวงหาความรู้ให้ถึงสุดขอบความรู้ที่สามารถเข้าถึงได้

3) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว และภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา

4) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพื้นฐานและทักษะการคำนวณที่ดี และมีความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ

5) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเล่นดนตรีและกีฬาเป็นอย่างน้อย 1 ชนิด

6) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่มั่นคง แก้ปัญหาด้วยเหตุและผล

7) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์

3.2 โรงเรียนเป็นสุข

1) ผู้บริหาร โรงเรียนมีวิสัยทัศน์และนโยบายที่เน้นการเรียนรู้เป็นหลัก ใช้ระบบคุณภาพในการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ

2) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษามีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก โดยปฏิบัติกับนักเรียนด้วยกาย วาจาและใจด้วยความปรารถนาดีต่อกัน

3) ครูมีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ อย่างกว้างขวาง มีความสามารถพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4) โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองความต้องการ และความสนใจของนักเรียน ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5) นักเรียนในโรงเรียนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการได้รับบริการ ในการช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมตามความถนัดและความสามารถ

6) หลักสูตรของโรงเรียน มีลักษณะที่ยืดหยุ่น สอดคล้องตามสถานการณ์ และส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

3.3 สภาพแวดล้อมเป็นสุข

1) จัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนพื้นที่สีเขียว มีความสะอาด เป็นแหล่งเรียนรู้ จัดหาสื่อการเรียนให้พอเพียงต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัยสำหรับเด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ครูปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสม ดูแลเด็กด้วยการเอาใจใส่ปกป้องคุ้มครองเด็กนักเรียนราวกับว่าเด็กนักเรียนนั้นเป็นลูกเป็นหลานของตนเอง

3) บุคลิกภาพของครูยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายเหมาะสมกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ใช้ภาษาถูกต้องชัดเจน เต็มใจตอบคำถามของเด็ก พุดกับเด็กด้วยเสียงนุ่มนวลเป็นมิตร และพูดชี้แจงเหตุผลแก่เด็กด้วยน้ำเสียงปกติ

4) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน จัดประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

3.4 ครอบครัวเป็นสุข

1) ผู้ปกครองเอาใจใส่ลูกหลานและเข้าใจพัฒนาการและความแตกต่างของเด็ก

2) ให้ความรักและความอบอุ่น

3) การเสริมแรงจูงใจและให้รางวัลสร้างความมั่นใจให้ลูก

4) การใช้เวลากับลูกอย่างมีคุณภาพ

5) ร่วมมือกับทางโรงเรียนในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

6) การร่วมมือกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน

3.5 ชุมชนเป็นสุข

1) สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม เช่น ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2) ระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุครุภัณฑ์ และอื่นๆ

3) ชุมชนร่วมกับโรงเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

4) ชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นชุมชนปลอดภัย มุ่งมั่นพัฒนา การพำนั และร่วมกับโรงเรียนในการเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินของโรงเรียน

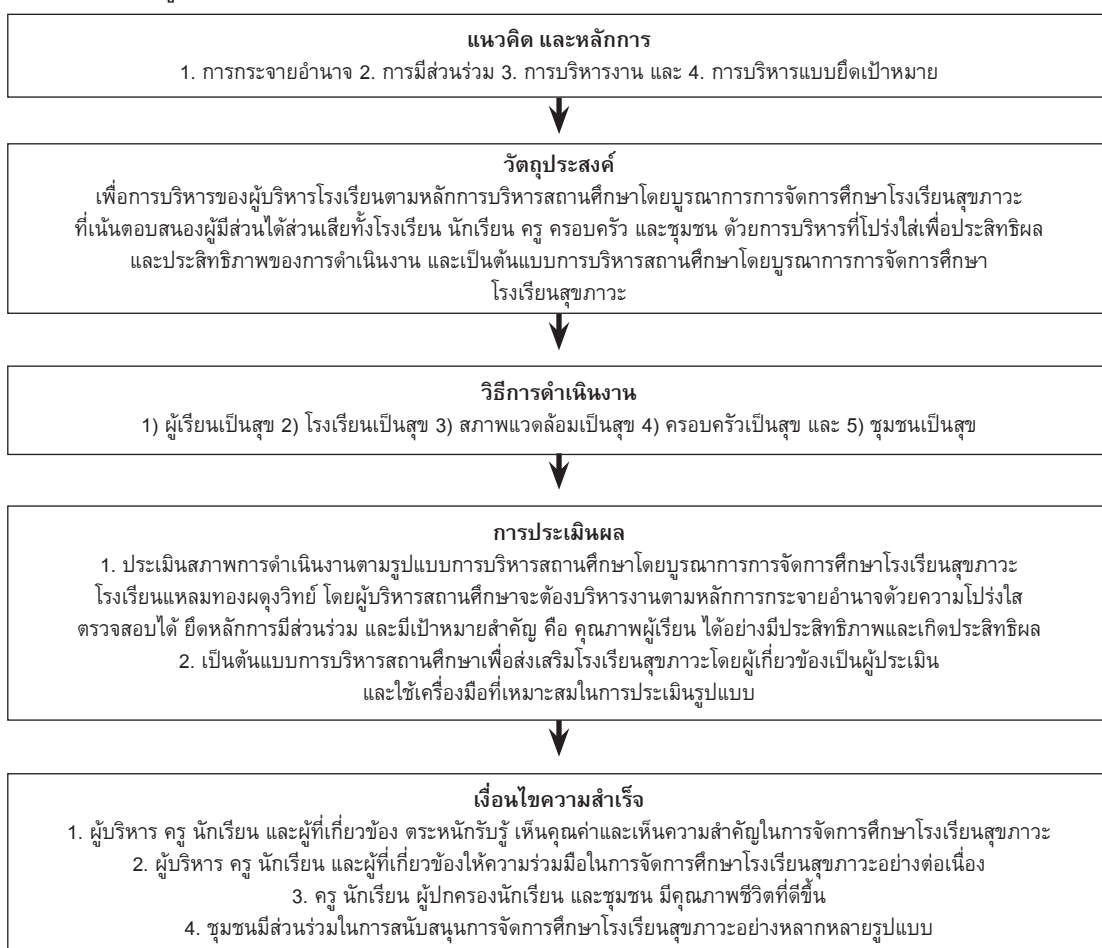
5) จัดการประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อรับรู้ปัญหาและประเมินผลร่วมกัน ในการพัฒนานักเรียน

4. การประเมินผล

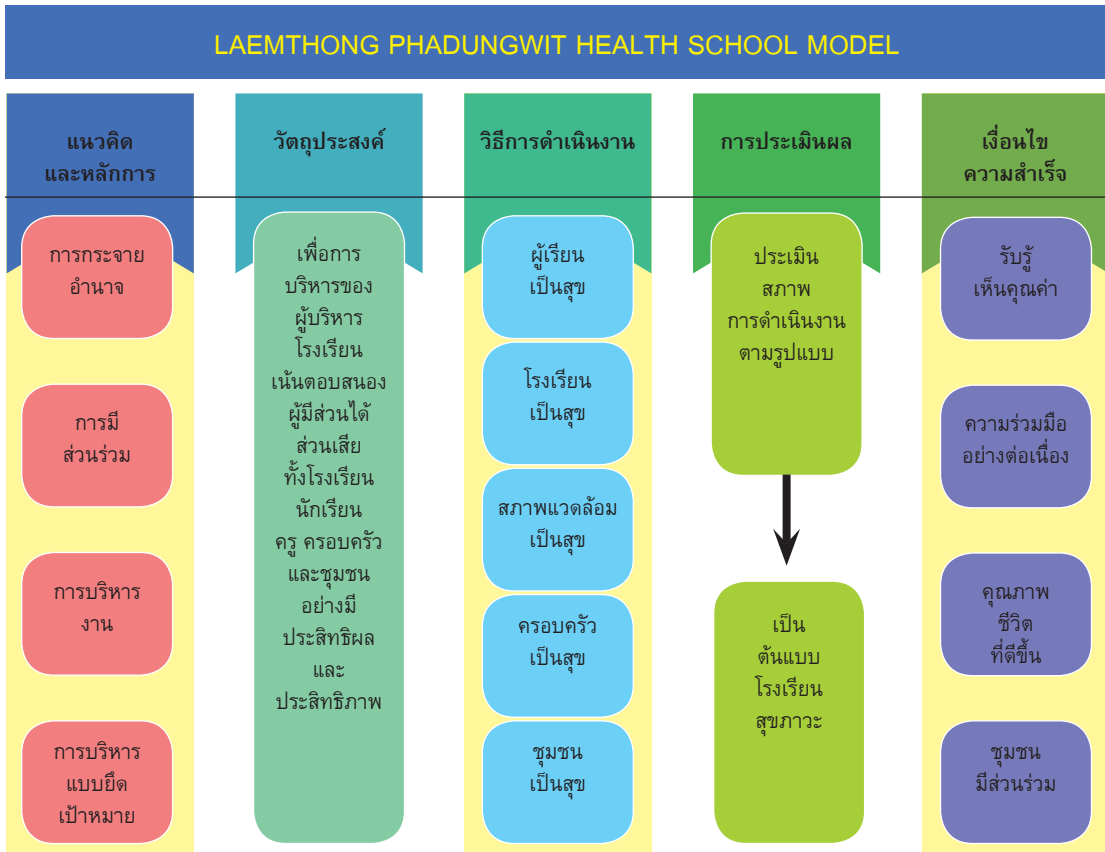
4.1 ประเมินสภาพการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารงานตามหลักการกระจายอำนาจด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการมีส่วนร่วม และมีเป้าหมายสำคัญ คือ คุณภาพผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

4.2 เป็นต้นแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมโรงเรียนสุขภาวะโดยผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ประเมินและใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการประเมินรูปแบบ

5. เงื่อนไขความสำเร็จ
เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ แบ่งออกเป็น
- 5.1 ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ตระหนักรับรู้ เห็นคุณค่าและเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาโรงเรียนสุภาพะ
- 5.2 ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนสุภาพะอย่างต่อเนื่อง
- 5.3 ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 5.4 ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการศึกษาโรงเรียนสุภาพะอย่างหลากหลายรูปแบบ
- โดยมีรูปแบบ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุภาพะ
โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์

ภาพประกอบ 2 LAEMTHONG PHADUNGWIT HEALTH SCHOOL MODEL

3. การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย

ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย โดยภาพรวมของการประเมินรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.16) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเป็นประโยชน์ ได้ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.20) รองลงมา ได้แก่ ความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.15) ความเป็นไปได้ในการนำไป

ปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.26) และความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.18) ได้ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

อภิปรายผล

การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย ผลการศึกษาพบว่า

ความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ ประกอบด้วย 4 หลัก ได้แก่ 1) งานวิชาการ ประเด็นสำคัญ คือ 1.1) การมุ่งเน้นการสอนแบบบูรณาการ และ 1.2) การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัย 2) งานงบประมาณ ประเด็นสำคัญ คือ พัฒนาระบบสหกรณ์รองรับการจำหน่ายสินค้าของนักเรียนและชุมชน 3) งานบริหารบุคคล ประเด็นสำคัญ คือ การพัฒนาบุคลากรให้เป็นครูมืออาชีพมีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย และ 4) การบริหารทั่วไป ประเด็นสำคัญ คือ 4.1) การส่งเสริม และสนับสนุนนักเรียนให้มีอาชีพเสริมนอกเหนือจากการเรียน และ 4.2) การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับขอบข่ายของการบริหารจัดการสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา เป็นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล เพื่อให้การบริหารงานคล่องตัวและรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปสถานศึกษาเอกชนมีอิสระ คล่องตัว และรวดเร็วในการบริหารงาน ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ประกอบด้วย งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป

2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ 5 หลัก คือ ผู้เรียนเป็นสุข โรงเรียนเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข

ครอบครัวเป็นสุข และชุมชนเป็นสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization (1994) กล่าวว่า สุขภาพ (Health) เป็นภาวะที่เป็นสุขทางกาย (Physical Well-being) ภาวะที่เป็นสุขทางใจ (Mental Well-being) ภาวะที่เป็นสุขทางสังคม (Social Wellbeing) หมายถึงภาวะที่เป็นสุขทางจิตวิญญาณ (Spiritual Well-being) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประเวศ วะสี (2543) กล่าวว่า การส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 มิติ คือ สุขภาวะทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ และสอดคล้องกับ มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา (2554) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบของโรงเรียนสุขภาวะมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้เรียนเป็นสุข 2) โรงเรียนเป็นสุข 3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข 4) ครอบครัวเป็นสุข และ 5) ชุมชนเป็นสุข ทั้ง 5 องค์ประกอบมีความเกี่ยวเนื่องและส่งผลต่อกัน กล่าวคือ โรงเรียนสุขภาวะนั้นต้องมีเป้าหมายเพื่อสร้างเสริมให้ผู้เรียนเป็นสุข โดยการปรับสภาพ ลดปัจจัยเสี่ยง และจัดโครงสร้างพร้อมกับระบบให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อม ครอบครัว และชุมชนเป็นพื้นที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาวะของผู้เรียนทั้งด้านกาย ใจ สังคม และปัญญา นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปี 2544 กล่าวว่า ในส่วนของโรงเรียนที่มีความสุข โรงเรียนที่ดีที่ผู้เรียนอยากเห็น คือ โรงเรียนที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบ และปลอดภัย ปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษ ไม่มีสิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข มีอาคารสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ มีห้องสมุด คอมพิวเตอร์ และแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีครูมีภูมิปัญญาเทคโนโลยีก้าวหน้าเพื่อให้ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ มีกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดีของสังคมส่งเสริมประชาธิปไตยให้ผู้เรียน

มีส่วนร่วมในกิจการทุกอย่างของโรงเรียน สร้างความรัก ความผูกพันระหว่างโรงเรียนกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนอยากมาโรงเรียนทุกวัน มีครูที่ใจดี เข้าใจ และเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคน รับผิดชอบ รับฟัง ความคิดเห็นของผู้เรียน มีพ่อ แม่ ผู้ปกครอง กรรมการโรงเรียน ผู้นำชุมชน และบุคคลต่างๆ ในชุมชนที่สนใจ เอาใจใส่ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3. การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย นำมาสู่การได้มาซึ่งรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ โรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย หรือ เรียกว่า “LAEMTHONG PHADUNGWIT HEALTH SCHOOL MODEL” ประกอบด้วย 1) แนวคิดและหลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีการดำเนินงาน 5 หลัก ได้แก่ (1) ผู้เรียนเป็นสุข (2) โรงเรียนเป็นสุข (3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข (4) ครอบครัวเป็นสุข และ (5) ชุมชนเป็นสุข 4) การประเมินผล และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ที่มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบได้นำหลักการประเมินของ Eisner (1976), Madusa *et al.* (1983), Guskey (2000) มาใช้เป็นกรอบในการดำเนินการ ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ 1) ความถูกต้อง 2) ความเหมาะสม 3) ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และ 4) ความเป็นประโยชน์ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำไพ ณรงค์เยาว์ (2560) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษามีความเหมาะสม มีประโยชน์ ความเป็นไปได้ มีความถูกต้องตามกระบวนการพัฒนา

เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมไพ อุตตาธรรม (2562) การพัฒนาแบบการบริหารการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนตามพระบรมราโชบายสำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการตรวจสอบและประเมินรูปแบบการบริหารการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนตามแนวพระบรม ราโชบาย พบว่า รูปแบบการบริหารการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนตามแนวพระบรม ราโชบาย สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาพรวมมีความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลจากการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะให้เข้าใจ โดยเฉพาะองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ ขั้นตอนและวิธีการประเมิน แล้วทำการประเมินสุขภาวะโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ แล้วนำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขกระบวนการบริหารงานของโรงเรียน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ควรสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดนำแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนไปใช้เพื่อพัฒนาการบริหารงานของโรงเรียน

1.3 จากผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินการโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านครอบครัวเป็นสุข ดังนั้นโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย ควรให้ความสำคัญและใช้แนวทางดำเนินการโรงเรียนสุขภาวะจากการวิจัยไป

พัฒนาด้านดังกล่าว และควรทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

1.4 จากผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินการโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ ในด้านที่ผู้เรียนเป็นสุข พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนลดการทานน้ำอัดลมและขนมขบเคี้ยว ดังนั้นโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ ควรให้ความสำคัญและพัฒนาแนวทางดำเนินการโรงเรียนสุขภาวะจากการวิจัยด้านดังกล่าวอย่างจริงจัง

1.5 ประเด็นที่น่าสนใจจากแนวทางการพัฒนาการดำเนินการโรงเรียนสุขภาวะโรงเรียนแหลมทองผดุงวิทย์ อีกประเด็น คือ ด้านสภาพแวดล้อมเป็นสุข พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเกี่ยวกับมาตรการโรงเรียนในการรักษาความปลอดภัย ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษาในด้านดังกล่าวต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะสำหรับสถานศึกษา ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้เป็นแนวทางในภาพรวม จึงควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาวะให้สามารถนำไปใช้ เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียน

2.2 ควรเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาที่นำไปสู่การบริหารจัดการด้านอื่นๆ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการที่ดี

2.3 ควรมีการวิจัยรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยบูรณาการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ในสังกัดอื่นๆ เพื่อนำผลการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ชูชาติ แปลงล้วน. (2551). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรมสพฐ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(7), 379 - 393.
- ประเวศ วะสี. (2543). *บนเส้นทางชีวิตขบวนการแพทย์ชนบทในประเทศไทย*. หมอชาวบ้าน.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.
- ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116/ ตอนที่ 74 ก/หน้า 1/19 สิงหาคม 2542.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2556). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา. (2554). *โรงเรียนสุขภาวะ*. <http://www.ires.or.th/?p=1245>
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ. (2553). *คู่มือการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานราชการของหน่วยงานภาครัฐ*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.).
- ชูชาติ โสมประยูร และเอื้อฉมา วัฒนบุรณนท์. (2542). *การบริหารงานสุขศึกษาในโรงเรียน*. สุขภาพใจ.

- สร้อยญา ไกคาลัย. (2560). 10 นักสร้างสรรค์ ประสบการณ์งานสร้างสรรค์. หนังสือดีวัน.
- อัมไพ อุตตารธรรม. (2562). การพัฒนาแบบการบริหารการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนตามพระบรมราโชบายสำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ [ครูศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่].
- อัมไพ นงค์เยาว์. (2560). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 10(1), 132-143.
- Eisner, E. (1976). Educational connoisseurship and criticism: Their form and function in education evaluation. *The Journal of Aesthetic Education*, 10(3), 135-140.
- Guskey, T. (2000). *Evaluation professional development*. Asage.
- Madusa, G., Seriven, M., Stuffebeam, D. (1983). *Evaluation models viewpoints on educational and human services evaluations*. (8th ed). Khunver-Nijhoff Publishing.